

LIETUVOS NOTARŲ RŪMAI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2019-01-03 Nr. S-4
Į 2018-12-19 Nr. 18-15267

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. GRUODŽIO 15 D.
NUTARMO NR. 1771 „DĖL NEVEIKSNIŲ IR RIBOTAI VEIKSNIŲ ASMENŲ
REGISTRO REORGANIZAVIMO IR NEVEIKSNIŲ IR RIBOTAI VEIKSNIŲ ASMENŲ
REGISTRO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO**

Lietuvos notarų rūmai pagal kompetenciją įvertinę pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 177 „Dėl Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro reorganizavimo ir neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projekto (toliau – Projektas), teikia savo nuomonę ir pasiūlymus.

Dėl Projekto 1.1 ir 1.2 punktų

Projekto 1.1 punktu siūloma numatyti, kad Registro tvarkytojas, gavęs Registro duomenų teikėjo ar susijusio registro tvarkytojo pranešimą, arba įvykus Nuostatų 58.3 ir 59.2 papunkčiuose nurodytiems įvykiams, nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas nuo pranešimo gavimo momento ar įvykio, įregistruoja, išregistruoja Registro objektus, įrašo ar pakeičia jų duomenis, jeigu nenustato Nuostatų 52 punkte nurodytų aplinkybių. Atitinkamai Projekto 1.2 punkte numatyta, kad Registro tvarkytojas nedelsdamas, bet ne vėliau nei per dvi darbo dienas, nustatęs atitinkamas aplinkybes, atsisako įregistruoti, išregistruoti Registro objektą, įrašyti ir keisti Registro duomenis. Pagal šiuo metu galiojančius Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatus registro duomenys įregistruojami ar atsisakoma juos įregistruoti nedelsiant, bet ne vėliau nei per 8 darbo valandas.

Vadovaujantis Notariato įstatymo 51 straipsnio 1 dalimi, notaras tvirtindamas sandorius, privalo patikrinti valstybės registrų centriniuose duomenų bankuose esančius duomenis, turinčius esminės reikšmės notarinio veiksmo ir asmenų teisėtų interesų apsaugai. Valstybės registrų duomenys padeda užtikrinti, kad notaras patvirtintų teisėtą sandorį, ir sudaro sąlygas gauti tikslią ir teisingą informaciją (*Autorių kolektyvas. Notariato teisė. Klaipėda: Druka, 2014, p. 247*). Notaras, tvirtindamas sandorius, privalo įsitikinti fizinio asmens veiksnumu (Notariato įstatymo 31 straipsnio 2 dalis), todėl atitinkamai siekiant įsitikinti, ar asmuo nėra pripažintas neveiksnium ar ribotai veiksnium sandorių sudarymo srityje yra patikrinami Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro duomenys. Vadinas, atliekant notarinius veiksmus, yra labai svarbus ne tik duomenų išsamumo, teisingumo, bet ir aktualumo principas, kuris leidžia užtikrinti, kad registro duomenys atitinka faktinę situaciją. Įregistravimo, išregistravimo ar atsisakymo įregistruoti termino prailginimas gali sukelti neigiamas teises pasekmes, kuomet, pvz., įsiteisėjus teismo sprendimui pripažinti asmenį veiksnium (Civilinio kodekso 2.10 straipsnio 2 dalis) ir tokiam asmeniui atvykus atlikti notarinio veiksmo, notaras registre vis dar matys informaciją, kad šis asmuo tam tikroje srityje pripažintas neveiksnium ar ribotai veiksnium, todėl atsisakys atlikti notarinius veiksmus. Todėl atitinkamai bus pažeistos tokio asmens teisės ir teisėti interesai. Atsižvelgiant į tai, manytume, kad šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas yra tinkamas ir neturi būti keičiamas.

Dėl Projekto 1.6 punkto

Projektu siekiama nustatyti, kad Registro duomenys, informacija ir dokumentų kopijos teikiami atlygintinai, išskyrus Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme nurodytus

atvejus. Rašte, kuriuo teikiamas Projektas, nurodoma, kad „Atsižvelgiant į tai, kad notarai nelaikytini viešojo administravimo subjektais ir nepriskirtini valstybės ir savivaldybės institucijoms ir įstaigoms, vadovaujantis Įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 3 punktu už notarams teikiamus registro duomenis valstybės įmonei Registrų centrui patirtos sąnaudos kompensuojamos nebus.“.

Vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 3 punktu, registro duomenys, registro informacija, registrui pateikti dokumentai ir (arba) jų kopijos neatlygintinai teikiami mokesčių administravimo, *teisėtvarkos institucijoms* ir teismams teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti pagal prašymą ir (arba) sutartis. Pažymėtina, kad notaras yra valstybės įgaliotas asmuo (Notariato įstatymo 2 str. ir kt.), vykdomas valstybės deleguotas viešojo pobūdžio teisėsaugos funkcijas (žr. pavyzdžiui, *Autorių kolektyvas. Notariato teisė. Klaipėda: Druka., 2014, 1 skyrius; P. Kuonis, V. Nekrošius. Teisėsaugos institucijos. Vilnius: Justitia, 2000, p. 16*), užtikrinančias civilinių teisinių santykių dalyvių teises, o taip pat ir trečiųjų asmenų bei valstybės teisėtus interesus. Notariato teisėsaugos funkcija pasireiškia ne tik notarams tiesiogiai atliekant notarinius veiksmus, tačiau ir teikiant duomenis kitoms teisėsaugos institucijoms, pavyzdžiui, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai. Vadovaujantis Lietuvos konstitucine jurisprudencija, moksline doktrina, per notarus valstybė vykdo savo viešąjį interesą užtikrinančias funkcijas. Todėl notariatas priskirtinas ne tik prie teisėsaugos, bet ir prie teisėtvarkos institucijų. Atsižvelgiant į tai ir siekiant teisinio aiškumo dėl praktikoje išsiskiriančių nuomonių notariato atžvilgiu, siūlome įtvirtinti, kad Neveiksnių ir ribotai veiksmių asmenų registro duomenys ir dokumentų kopijos notarams teikiamos neatlygintinai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Projekto 1.6 punktą, siūlome formuluoti taip:

„1.6 Pakeisti 85 punktą ir jį išdėstyti taip:

„85. Registro duomenys, informacija ir dokumentų kopijos neatlygintinai teikiami notarams, notarinius veiksmus turintiems teisę atlikti asmenims, nurodytiems Civilinio kodekso 2.138 straipsnio 2 dalyje, ir kitais Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme nurodytais atvejais.“.

Notarų rūmų prezidentas

Marius Stračkaitis

Renesta Pudžiuvėlienė, tel. (8 5) 261 4757, el. p. renesta.pudziuveliene@notarurumai.lt
Originalas siunčiamas nebus